



Cirkulär nr 16/71

18.6.1971

Till arbetspensionsanstalterna

Betr.: ändringar i arbetspensionslagarna

Arbetspensionsanstalterna har som bilaga till cirkulär nr 10/71 tillsänts regeringens proposition med förslag till ändringar bl.a. av arbetspensionslagarna och som bilaga till cirkulär 11/71 regeringens proposition med förslag angående vissa ändringar av LFÖPL. Riksdagen har godkänt båda propositionerna. Med anledning av lagändringarna har förordningarna reviderats i nödiga delar. Dessa ändringar framgår av bilagor till detta cirkulär. Lagarna träder i kraft den 1 juli 1971, med undantag för nedannämnda ändringar av LFÖPL.

1. UTVIDGNINGAR AV LAGARNAS TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Karenstiden i APL förkortas till en månad

Den i 1 § APL stadgade karenstiden har förkortats till en månad. Det nya stadgandet tillämpas på arbetsförhållande, som fortgår eller begynner efter lagändringens ikraftträdande. Upphör dock arbetsförhållande i juli innevarande år, måste det sammanlagt ha fortgått minst fyra månader för att höra till APL:s tillämpningsområde.

I 6 § APF ingår ett specialstadgande om uträkning av tidsperiods längd. Enligt stadgandet anses arbetsförhållande alltid ha fortgått en månad, ifall det bestått en hel kalendermånad eller från en månads 1 dag till dess 30 dag eller ock från den 1 februari till den 28 februari. I annat fall är kravet på en månads tid uppfyllt, därest arbetsförhållandet upphör under månaden efter begynnelsemånaden på en sådan dag, vars ordningstal är minst en siffra lägre än begynnelsedagens. Detta gäller även då arbetsförhållande faktiskt inte fortgått 30 dagar. Har ett arbetsförhållande t.ex. begynt den 15 februari och upphört den

14 följande mars, anses det enligt 6 § APF ha fortgått en månad.

Stadgandena i 1 § APF om arbetsförtjänst

Förkortningen av karenstiden tvingar till en ändring även av de stadganden, som gäller bestämmandet av arbetsförtjänst som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten APL. Tillämpningen av APL blir beroende av arbetsförtjänstens storlek, då den regelbundna arbetstiden inte utgör minst 20 timmar i veckan. Basen för bestämmandet av arbetstiden är härvid en tidsperiod av en månad från arbetsförhållandets begynnelse. Stiger arbetsförtjänsten under denna tid till det i 1 § 1 mom. 2 punkten APL avsedda gränsbeloppet, hör arbetsområdet till lagens tillämpningsområde ända från början. Stiger arbetsförtjänsten inte till gränsbeloppet, förblir arbetsförhållandet utanför APL tills arbetsförtjänsterna under någon kalendermånad överstiger gränsbeloppet, varvid arbetsförhållandet från kalendermånadens början inträder i APL:s krets. Arbetsförhållandet hör därefter till lagens tillämpningsområde, tills genom arbetsgivarens anmälning blir utrett, att arbetsförtjänsten åtminstone under den senast förflutna kalendermånaden före anmälningen understigit gränsbeloppet. De nya stadgandena förutsätter inte mera, att arbetsförhållandets tillhörighet till APL:s krets skulle kontrolleras kalenderårsvis.

Ovan beskrivna förfarande tillämpas då man undersöker, ehuruvida ett arbetsförhållande hör till lagens tillämpningsområde. Däremot fastställs den pensionsgrundande lönen på grund av den verkliga förtjänsten.

Karenstidens förkortning förutsätter naturligtvis, att man söker i mån av möjlighet få systemets kommunikering att fungera så snabbt som möjligt. Skäl har dock inte ansetts föreligga att ändra 3 § APF, som stadgar om arbetsgivarnas och pensionsanstalternas anmälningsskyldighet.

Den nya 1 § i APF tillämpas på den 1.7.1971 gällande eller senare begynnande arbetsförhållanden. Enligt de nya stadgandena kan anmälning om att arbetsförhållande utgått ur APL:s krets göras tidigast i augusti 1971.

Nedre åldersgränsen 18 år har slopats

Genom lagändringarna har nedre åldersgränsen 18 år upphävts både i APL och i KAPL. Ändringen gäller icke åldersgränsen 23 år beträffande begynnelsen av ålderspensions tillväxt. Denna gräns förblir

sålunda oförändrad. Annorstädes i lagstiftningen finns förbud att hålla barn och unga personer i arbete. Ifall arbetsgivare i strid med dessa bestämmelser tager i arbete en sådan person, kan han inte genom att åberopa arbetstagarens ålder bli befriad från sin försäkringsskyldighet. Slopandet av nedre åldersgränsen gäller arbetsförhållanden, som är gällande efter den 30.6.1971.

Karenstid och nedre åldersgräns i företagarpensionslagarna

Med avvikelse från vad ovan sagts har det ansetts motiverat, att bibehålla karenstiden fyra månader i FÖPL och LFÖPL. Även stadgandet, att företagare inträder i pensionsskyddet först då han fyller 18 år har bibehållits. Ehuru nämnda stadganden om arbetsförhållandes längd och nedre åldersgränsen ändrats i APL och KAPL, kan lantbruksföretagare under 18 år, som arbetar på brukningsenhet i egenskap av familjemedlem, inte försäkras enligt pensionslagarna för arbetstagare, utan hans pensionsskydd skall anordnas då förutsättningarna enligt LFÖPL uppfyllts. Detsamma gäller familjemedlem, som arbetar kortare tid än fyra månader.

2. ÄNDRINGAR RÖRANDE GRUNDERNA FÖR BERÄKNING AV PENSION

Förutsättningarna för erhållande av invalidpension med full effekt

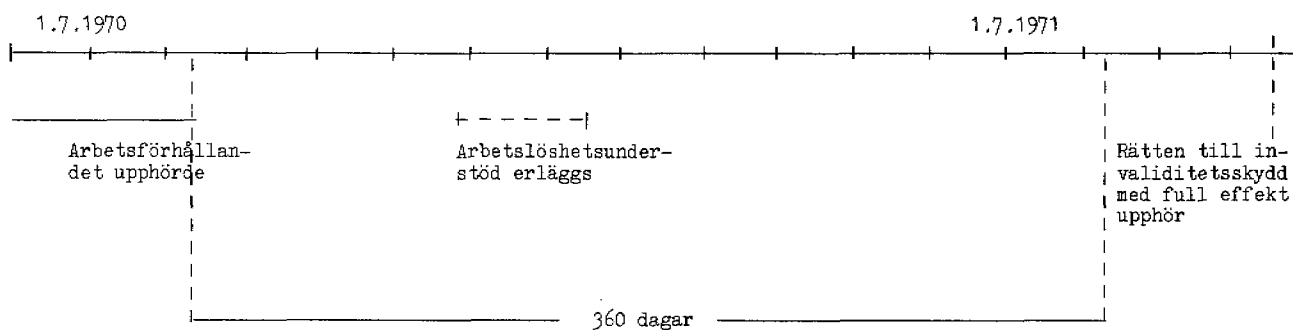
Enligt nu gällande 6 § 3 mom. APL kan s.k. framtida tjänstgöringstid beaktas vid fastställande av pension, ifall invaliditet inträder innan ett år förflutit från arbetsförhållandets upphörande. Rätten till invaliditetsskydd med full effekt kan vara gällande även under längre tid än ett år. Detta kommer ifråga, då på grund av arbetstagarens anmälning framgår, att han erhållit arbetslöshetsunderstöd från arbetslöshetskassa.

Arbetslöshetsunderstödsdagarnas betydelse

Stadgandena i 6 § 3 mom. APL har ändrats i två avseenden. Enligt de nya bestämmelserna beaktar pensionsanstalt arbetslöshetsunderstödsdagar av eget initiativ. I blanketten för pensionsansökan finns härom en skild fråga. Betydelsen av erhållet arbetslöshetsunderstöd för fortsättandet av invalidskydd med full effekt framgår av följande

exempel:

Arbetstagarens senaste arbetsförhållande har upphört den 15.8.1970. Arbetstagaren har därefter fått arbetslöshetsunderstöd från arbetslöshetskassan för 50 dagar. Rätten till invaliditetsskydd med full effekt är därför ännu gällande 50 dagar efter den 15.8.1971, sålunda till den 5.10.1971.



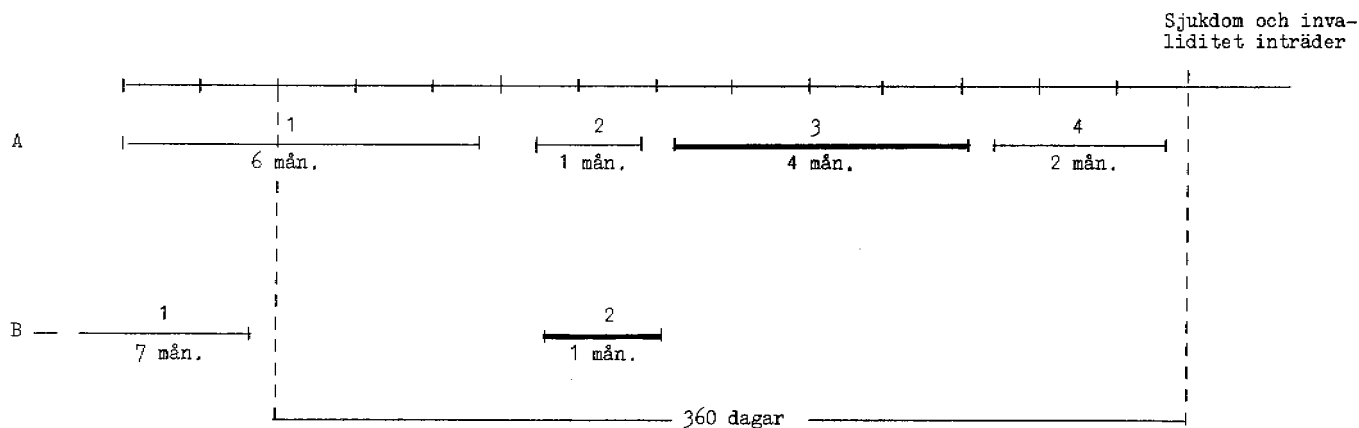
Det är att märka, att endast erhållande av arbetslöshetsunderstöd medför fortsättning av giltighetstiden för invaliditetsskydd med full effekt. Däremot är arbetslöshetsersättning enligt lagen om arbetslöshetsunderstöd utan betydelse i detta avseende.

Det arbetsförhållande vartill framtida tjänstgöringstid ansluts

Den andra ändringen av 6 § 3 mom. APL gäller de fall, där arbetstagaren under ett år (= 360 sådana dagar, för vilka arbetslöshetsunderstöd inte erlagts) före invaliditetens inträde varit i flere arbetsförhållanden. Härvid gäller det att avgöra, på grund av vilket arbetsförhållande framtida tjänstgöring räknas som pensionsberättigande. Vid avgörandet av denna fråga skall även stadgandena i 6 § 5 mom. APL och 7 § KAPL beaktas.

Regeln är, att framtida tjänstgöringstid ansluts till senaste arbetsförhållande eller företagarverksamhet, som fortgått minst fyra månader. Har arbetstagaren inte under ett år före invaliditetens inträde varit i ett enda arbetsförhållande, som fortgått minst fyra månader, och inte heller bedrivit företagarverksamhet enligt LFÖPL eller FÖPL, kan framtida tjänstgöring anslutas till arbetsförhållande, som är kortare än fyra månader.

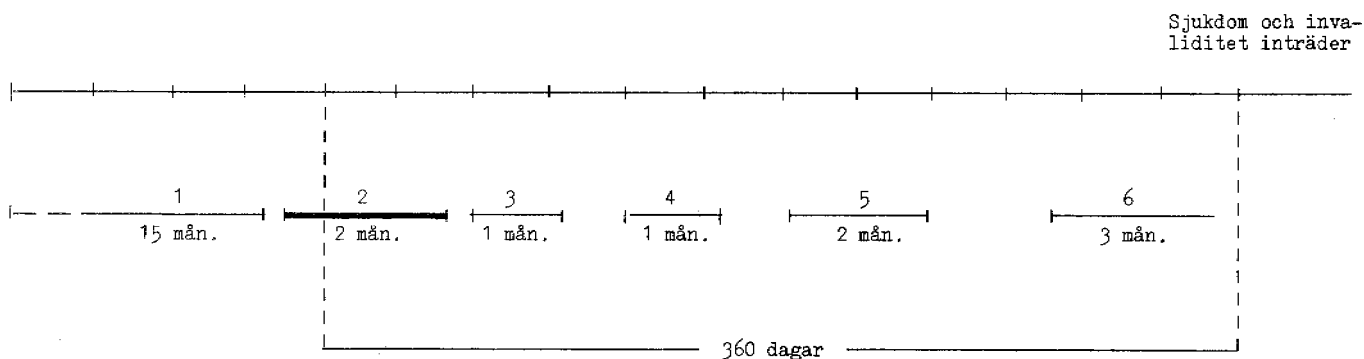
Exempel



I fallet A ansluts den framtida tjänstgöringstiden till period 3.
I fallet B ansluts den framtida tjänstgöringstiden till period 2.

I fråga om ändringen av 6 § 3 mom. APL har ansetts, att framtida tjänstgöringstid endast i undantagsfall kunde anslutas till ett alldeles kort arbetsförhållande. Detta därför, att i ett kort arbetsförhållande kan lönen slumpmässigt avvika t.o.m. mycket kännbart från arbetstagarens stabiliserade förtjänstnivå. I de fall, där framtida tjänstgöring blir ansluten till arbetsförhållande, som fortgått mindre än fyra månader, väljs det första av de korta arbetsförhållanden, som existerat under ett års tid före invaliditetens inträde. Man har ansett, att i ett tidigare arbetsförhållande har den annalkande invaliditeten sannolikt minst kunnat inverka på beloppet av arbetstagarens lön.

Exempel



Den framtida tjänstgöringstiden ansluts till period 2.

Även perioderna 3-6 beaktas vid beräkning av pensionens storlek, men på grund av dem utfaller endast en pension, som motsvarar periodens längd.

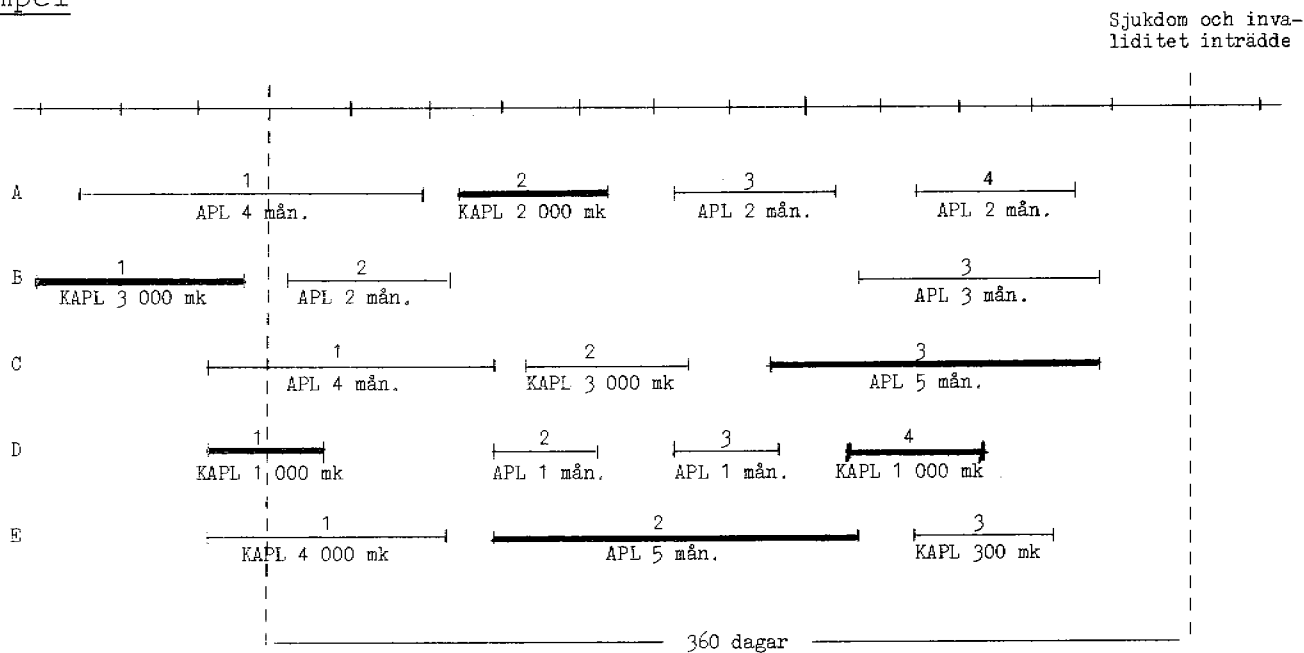
Ovan har presenterats fall, där arbetstagaren stått i flere APL-arbetsförhållanden. Exempler passar som sådana in även på fall, där fråga är om LFÖPL- eller FÖPL-företagare eller om arbets- eller tjänsteförhållanden enligt StPL, KTAPL o.a.d. Däremot är det skäl att skilt för sig granska de fall, där arbetstagare under en mellantid varit i KAPL-arbetsförhållande.

Beaktandet av KAPL-arbetsförhållanden

Ifall arbetstagare efter upphörandet av APL-arbetsförhållande, som fortgått minst fyra månader, i KAPL-arbeten förtjänar det i 7 § 1 mom. KAPL avsedda gränsbeloppet (år 1971 1 728 mk; för lantbruksföretagare 432 mk), upphör den på KAPL-arbetsförhållande grundade rätten till invaliditetsskydd med full effekt. I motsvarighet härtill uppnår arbetstagare inte rätt till invaliditetsskydd med full effekt på grund av APL-arbetsförhållande, som varat kortare tid än fyra månader, ifall han enligt KAPL har rätt till pension, där framtida lön beaktas. Dessutom är att märka, att arbetstagare bör förtjäna det i 7 § 1 mom. KAPL avsedda gränsbeloppet innan han ådragit sig den sjukdom, som är den huvudsakliga orsaken till invaliditeten.

Beaktandet av KAPL-arbetsförhållanden förklaras i följande exempel:

Exempel



I fallet A får arbetstagaren för KAPL-arbetsförhållandet invalidpension med full effekt.

Likaså i fallet B, emedan KAPL-gränsbeloppet intjänats under ett och ett halvt års tid före insjuknandet.

I fallet C ansluts den framtida tjänstgöringstiden till APL-arbetsförhållandet 3.

I fallet D får arbetstagaren enligt KAPL invalidpension med full effekt, emedan han i arbetsförhållandena 1 och 4 sammanlagt intjänat gränsbeloppet.

I fallet E ansluts den framtida tjänstgöringstiden till APL-arbetsförhållandet 2, emedan arbetsförhållandet fortgått fyra månader och arbetstagaren inte efter dess upphörande förtjänat KAPL-gränsbeloppet.

Invaliditetsskydd med full effekt i grund av två eller flere arbetsförhållanden.

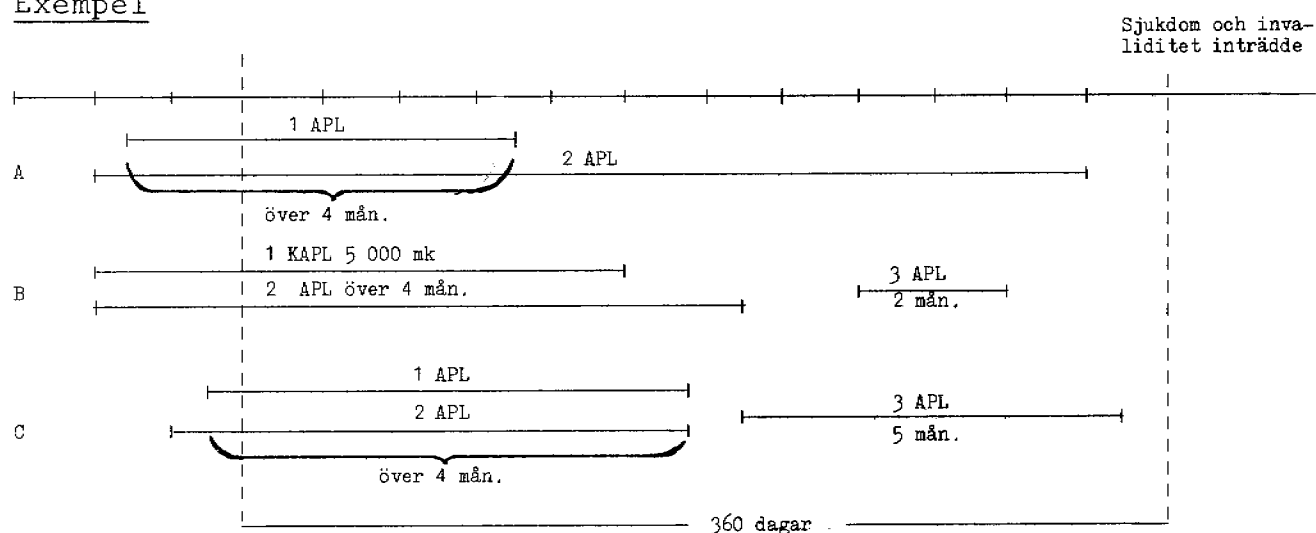
Arbetstagare kan i vissa fall ha rätt att få till godo framtida tjänstgöringstid på grund av två eller flere arbetsförhållanden eller företagarperioder. Enligt 6 § 3 och 5 momenten i APL kommer en sådan situation ifråga, då arbetstagare samtidigt är minst fyra månader i två arbetsförhållanden eller bedriver företagarverksamheter. Men ifall däremot av jämsides fortgående arbetsförhållanden det ena fortgår endast kortare tid än fyra månader eller arbetsförhållandena samtidigt fortgår kortare tid än fyra månader, kan framtida tjänstgöringstid inte anslutas till båda arbetsförhållandena.

Arbetstagaren erhåller APL-invalidpension med full effekt och

får dessutom enligt KAPL räkna sig till godo framtida KAPL-lön ifall han, medan APL-arbetsförhållandet pågick, innan han insjuknade förtjänat i KAPL-arbeten det gränsbelopp sistsagda lag förutsätter.

På grund av två eller flere arbetsförhållanden uppnådd rätt till invaliditetsskydd med full effekt upphör, då ett år förflutit från arbetsförhållandets slut. Rätten upphör likaså tidigare, ifall arbetstagaren efter ett nytt arbetsförhållande, som fortgått minst fyra månader, på grund av intjänat KAPL-gränsbelopp eller företagarverksamhet uppnår rätt till invalidpension med full effekt.

Exempel



I fallet A ansluts den framtida tjänstgöringstiden till arbetsförhållandena 1 och 2.

I fallet B beviljas invalidpension med full effekt såväl på grund av KAPL som för arbetsförhållandet 2.

I fallet C ansluts den framtida tjänstgöringstiden till arbetsförhållandet 3.

Fastställande av familjepension och arbetspension

Ovan har redogjorts för beräkandet av framtida tjänstgöringstid vid fastställande av invalidpension. Även vid beräkning av familjepensions och arbetslöshetspensions storlek bestäms rätten till pension, för vilken framtida tjänstgöring beaktas, enligt samma regler.

Framtida lön i KAPL

Vid fastställande av KAPL-invalidpension beaktas framtida lön ifall arbetstagaren innan han insjuknade förtjänat i KAPL-arbeten minst

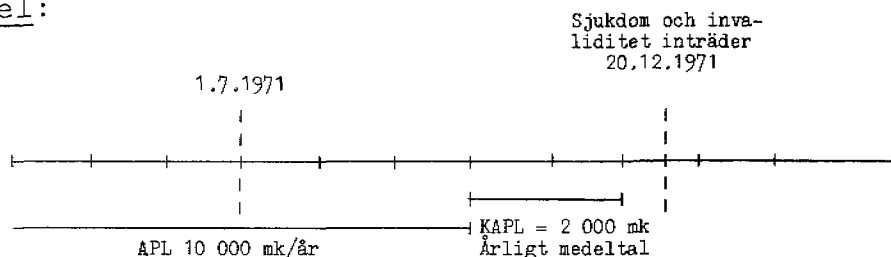
800 mark (enligt 1971 års nivå 1 728 mk) under 540 sådana dagar, för vilka han inte erhållit arbetslöshetsunderstöd av arbetslöshetskassa. I unga år förtjänade KAPL-löner kan inverka nedsättande på pensionens belopp. För att förekomma detta beaktas enligt 7 § 1 mom. KAPL före 23 års ålder erhållna löner endast ifall de intjänats under det kalenderår, då sjukdomen, lytet eller skadan, som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten, uppkommit, eller under de tre kalenderår, som omedelbart föregått sagda år. Medräknas före 18 års ålder intjänade löner vid fastställande av invalidpension, beaktas de från den 1.1.1971.

De fall, där KAPL-förtjänster beaktas först beträffande tid efter uppnådd 23 års ålder har föranlett en ändring av 6 § 1 mom. KAPF. Enligt de nya stadgandena beaktas av det försäkringsår, då vederbörande fyllt 23 år, endast den del, under vilken den försäkrade uppnått sagda ålder.

Ersättande av KAPL-förtjänst med APL-lön eller arbetsinkomst enligt företagarpensionslagarna

Har någon, som tidigare tillhört APL:s, LFÖPL:s eller FÖPL:s krets, omedelbart innan han blev arbetsoförmögen förtjänat det i 7 § 1 mom. KAPL förutsatta gränsbeloppet, kan detta i vissa fall inverka oförmånligt på invalidpensionens belopp. Detta särskilt då KAPL-arbetsförhållandet varit kort och arbetstagaren kanske förtjänat endast litet mera än gränsbeloppet. Intjänande av gränsbeloppet hindrar då enligt stadgandena i 6 § 5 mom. APL att framtida tjänstgöringstid ansluts till tidigare arbetsförhållande eller företagarkerksamhet ehuru ett år ännu inte förflutit från dess upphörande. Har den till årsinkomst förvandlade arbetsinkomsten i tidigare arbetsförhållande eller företagarkerksamhet varit högre, ger det nya 5 momentet i 7 § KAPL möjlighet att ersätta KAPL-inkomsten med sagda tidigare arbetsinkomst.

Exempel:



I exemplet ersätts KAPL-förtjänsten med till årsinkomst förvandlad APL-lön. Pensionen är i övrigt en normal KAPL-pension, om vars beviljande arbetspensionskassan besluter och för vilken kassan ansvarar. Pensionen skiljer sig från en vanlig KAPL-invalidpension endast däri, att som den lön arbetstagaren skulle förtjänat fram till pensionsåldern i stället för KAPL-medellönen tillämpats hans APL-lön.

Det nya stadgandet tillämpas på pensioner i grund av pensionsfall, som inträffat efter lagändringens ikraftträdande.

Företagares arbetsinkomster före 23 års ålder

Har för företagare fastställts arbetsinkomst för tid efter det han uppnått 23 års ålder, beaktas de arbetsinkomster han erhållit före sagda ålder och motsvarande tid inte vid fastställandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten. Även i detta avseende har man sökt hindra den nedsättande inverkan i alldeles unga år förtjänade inkomster i allmänhet har på pensionens belopp. Det nya stadgandet tillämpas på företagareperioder, som avslutats den 1.7.1971 eller senare.

3. BARNTILLÄGG

Förutsättningarna för dess erhållande

Ålderspensionstagare, invalidpensionstagare och arbetslöshetspensionstagare har rätt att erhålla barntillägg till sin pension ifall pensionstagaren eller dennas make har till familjepension berättigat barn under 18 år (arbetslöshetspension är en ny pensionsform, varom nedan). Åldersgränsen 18 år är ovillkorlig såtillvida, att barn över denna ålder inte berättigar till barnförhöjning även om barnet skulle vara oförmöget till arbete. Lagen uppställer inte som förutsättning, att barnet försörjs av pensionstagaren eller dennas make. Får

båda föräldrarna någon av ovannämnda pensioner, utgår barntillägg till varderas pension. Rörande barntillägg har tillägg införts både i arbetspensionslagarna och i företagarpensionslagarna.

Barntilläggets belopp

Barntillägg utgör för ett barn 20 % och för två eller flere barn 40 % av pensionens belopp. Barntillägg är inte en särskild del av pensionen, som skall utbetalas till barnet, utan tillkommer pensions-tagaren liksom den övriga pensionen.

Vid fastställande av familjepension beaktas inte barntillägg, som eventuellt ingick i förmånslåtarens pension.

Beviljande och utbetalning av barntillägg

I de pensioner, som beviljas efter lagändringarnas ikraftträdande ingår barntillägg utan att särskild ansökan därom behöver göras. Däremot förutsätter beviljande av barntillägg till tidigare pension att sådant tillägg sökts. Stadgandet innebär, att pensionsanstalt inte är skyldig att på eget initiativ pröva pensionstagares rätt till barntillägg. Men stadgandet är inte något hinder för pensionsanstalten att på ansökan bevilja barntillägg då pensionsanstalten innehar därför erforderliga uppgifter.

Även senare, då ett barn föds, som berättigar pensionstagaren till barntillägg, skall tillägget sökas skilt för sig. För ansökan om barntillägg finns inte någon särskild blankett, utan den skriftliga ansökningen är icke formbunden. Det är viktigt, att till ansökningen fogas ämbetsbevis beträffande barnet.

Då barntillägg beviljas till pension, skall tillika samordning av pensionerna förrättas ånyo. Med anledning härav kan beloppet av den pension, som skall utbetalas, nedgå. Skulle beviljande av barntillägg medföra minskning av pensionens belopp, är det skäl att bereda pensionstagaren tillfälle att återtaga sin ansökan om barntillägg.

Då barntillägg beviljas för retroaktiv tid, kan sjukförsäkringens regresstadgande medföra, att barntillägget skall erläggas till sjukförsäkringsfonden. I cirkulär nr 14/71 har meddelats anvisningar om kommunikeringen vid lagens ikraftträdande.

Beviljas barntillägg eller ändras dess belopp, skall pensionsanstalten ge beslut med besvärsundervisning. Detsamma gäller indragning av barntillägg ifall samordningen ändras till följd därav.

Samordningsstadganden i samband med barntillägg

Vid samordning av pension, som innefattar barntillägg, stiger samordningsgränsen enligt de nya stadgandena till 66 % och av folkpension beaktas endast grunddelen. De nya stadgandena om samordning medför, att pension i samband med barntillägg i själva verket kan stiga mera än vad antalet till tillägg berättigande barn förutsätter. Förändras antalet till barntillägg berättigande barn, förrättas justering av pensionen och ny samordning från början av följande betalningsperiod.

4. ARBETSLÖSHETSPENSION

Förutsättningarna för dess erhållande

Enligt den nya 4 c § i APL har arbetstagare, som fyllt 60 år rätt att erhålla arbetslöshetspension ifall han medelst arbetskraftsmyndighets intyg visar, att han under de 52 senast förflutna kalenderveckorna uppburit dagunderstöd enligt lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor eller arbetslöshetsersättning enligt lagen om arbetslöshetsersättning för sammanlagt minst 200 dagar. Dessutom skall intyget utvisa, att honom inte kan anvisas sådant arbete, som han inte kan vägra mottaga utan att gå sin rätt till arbetslöshetsersättning förlustig. Enligt ikraftträdelsestadgandet beaktas vid beräkning av ovan avsedda 200 dagar arbetslöshetsunderstöd och arbetslöshetsersättningar även för tiden innan lagen trädde i kraft. Arbetslöshetsmyndighets intyg, på grund varav pensionsanstalterna beviljar arbetslöshetspension, uppgörs på blankett, som fastställts av Pensionsskyddscentralen. Vad ovan sagts om arbetslöshetspension enligt APL gäller även motsvarande pension enligt KAPL, LFÖPL och FÖPL. Stadgandena om arbetslöshetspension träder i kraft den 1.7.1971.

Beloppet och utbetalningen av arbetslöshetspension

Enligt lag gäller om arbetslöshetspension i tillämpliga delar vad om invalidpension är stadgat. Arbetslöshetspension är lika stor som den invalidpension vederbörande vore berättigad erhålla ifall han hade blivit arbetsoförmögen då han blev arbetslös. Arbetslöshet anses ha börjat den dag, för vilken till honom första gången under ovan näm-

da 52 veckor utgivits dagunderstöd eller arbetslöshetsersättning. Vid beräkandet av KAPL-arbetslöshetspensions belopp räknas tiden 540 dagar i 7 § 1 mom. KAPL från den dag arbetslösheten börjat enligt vad ovan sagts.

Arbetslöshetspension begynner utgå från början av den kalendermånad, som närmast följer sedan två månader förflutit från utfärdandet av arbetskraftsmyndighetens intyg. Utfärdas t.ex. intyget i juli, beviljas arbetslöshetspensionen från den 1 oktober. Tiden mellan intygets utfärdande och pensionens begynnelse har ansetts räcka till för att pensionsanstalten skall hinna avgöra ansökningsen om arbetslöshetspension. Under den tiden är vederbörande fortfarande berättigad till arbetslöshetsersättning eller -understöd.

För den händelse, att arbetslöshetspension inte söks genast efter utfärdandet av arbetskraftsmyndighetens intyg, stadgas att sådan pension beviljas retroaktivt för högst sex månader före månaden efter ansökningsen.

Arbetslöshetspension har medfört ändringar i blanketten för pensionsansökan. Den nya blanketten tillsänds pensionsanstalterna senare.

Arbetslöshetspensions fortsättning och upphörande

Arbetslöshetspension beviljas enligt lag tills vidare. Pensionen upphör utan särskilt beslut sex månader efter det arbetskraftsmyndighetens intyg utfärdades, såvida pensionsanstalten inte före sagda tidpunkt tillställs nytt intyg, att arbetslösheten fortgår. För att förekomma avbrott av pensionen är det skäl för pensionsanstalterna att i sina beslut nämna om detta upphörande och att nytt intyg av arbetskraftsmyndighet erfordras. Likaså är det skäl för pensionsanstalterna att i samband med utbetalningen av varje periods sista pensionsrat påpeka, att för pensionens fortsättande behövs nytt intyg av arbetskraftsmyndighet. Tillställs pensionsanstalten inte nytt intyg, upphör pensionen vid utgången av den månad, under vilken sagda sex månaders tid utlöper. Meningen är, att arbetskraftsmyndigheten sänder det för fortsättande av arbetslöshetspension nödiga intyget till Pensionsskyddscentralen, som omedelbart vidarebefordrar det till vederbörande pensionsanstalt. Pensionstagaren skall dock besöka arbetskraftsmyndigheten för att få fortsättningsintyg, emedan sagda myndighet eljest enligt gällande stadganden inte kan utfärda intyget om pensionstagaren inte anmäler sig där.

Arbetslöshet kan emellertid efter pensionens upphörande fortgå eller begynna på nytt. Vid bedömandet härvid av pensionsförutsättningarna jämföras den tid då vederbörande har pension med ersättningsdaggar. Pensionen beviljas enligt samma grunder som den tidigare arbetslöshetspensionen ifall från upphörandet inte förflutit över två år. Har framtida tjänstgöringstid eller motsvarande förtjänst inte beaktats vid fastställandet av den tidigare arbetslöshetspensionen beviljas även den ånyo beviljade arbetslöshetspensionen som fribrevspension. Så även i det fallet, att personen ifråga medan arbetslöshetspensionen var avbruten haft arbetsförhållande eller företagarperiod, till vilken vid fastställande av invalidpension skulle anslutas framtida tjänstgöringstid eller motsvarande förtjänst. Har arbetslöshetsunderstöd eller -ersättning inte utbetalats till vederbörande medan arbetslöshetspensionen var avbruten, erläggs arbetslöshetspension räknat från ingången av månaden närmast efter intygets utfärdande. Blir arbetslöshetspensionstagare arbetsoförmögen, ändras pensionen på ansökan till invalidpension av samma storlek.

5. FOLKPENSIONS BELOPP VID SAMORDNING

Folkpension beaktas vid samordning - såvida fråga inte är om pension, vari ingår barntillägg - till det sammanräknade beloppet av folkpensionens grunddel och full understödsdel till ensamstående barnlös person i tredje kommungruppen (8 § 2 mom. APL). Den av social- och hälsovårdsministeriet hittills årligen fastställda medelfolkpensionen för understödsdelstagare, har i år varit 182 mark i månaden. Enligt de nya stadgandena utgör folkpension, som skall beaktas vid samordning, för närvarande 181 mark i månaden. Folkpensions belopp växlar allt efter som levnadskostnadsindex medför förändringar därav. Ifall vid lagens ikraftträdande 1.7.1971 samordning inte förrättas ånyo av annan orsak, föranleder enbart förändring av folkpensions belopp inte ny samordning. Folkpension beaktas vid samordning till dess belopp vid pensionens begynnelse eller, där ånyo samordnad pension är i fråga, till dess belopp vid den tidpunkt, från vilken den ånyo samordnade pensionen utbetalas.

6. ÖVERFÖRING PENSIONSANSSTALTERNAS EMELLAN AV PENSIONSANSÖKAN AVGÖRANDE OCH AV ÖVRIGA UPPGIFTER, SOM HÄNFÖR SIG TILL PENSION

I syfte att koncentrera åliggandena, som hänför sig till beviljandet och handhavandet av invalidpensionerna (med avvikelse från regeln om den sista pensionsanstalten) hos den pensionsanstalt, som beviljat pension, där framtida tjänstgöring eller motsvarande förtjänst beaktats, har 12 § 3 mom. APF ändrats. Pensionsanstalt må hänskjuta sagda åligganden till annan pensionsanstalt i händelse arbetstagaren hör till dennas verksamhetskrets på grund av det arbetsförhållande eller den företagarverksamhet, på vilken stadgandena om framtida tjänstgöring eller motsvarande förtjänst tillämpas. Det vore önskvärt, att sådan överföring skulle ske.

7. PENSIONSANSSTALTERNAS ÖMSESIDIGA ANSVAR FÖR PENSIONERNA

Om ansvaret för invalidpension och barntillägg stadgas beträffande APL-pensionsskydd i lagens 12 § och för KAPL:s del i dennas 9 §. Enligt dessa lagrum svarar pensionsanstalterna gemensamt för invalidpensionerna och barntilläggen. Närmare bestämmelser ingår i ansvarsfördelningsgrunderna, varom senare meddelas skilt för sig.

8. VISSA ANDRA ÄNDRINGAR

Tilläggsförmåner

Arbetslöshetspensionernas och barntilläggens införande har föranlett ändring även av kartorna över tilläggsförmåner. I kartan över APL-tilläggsförmåner har intagits en regel om nedsättning av tilläggspension för de fall, där barntillägg beviljas till grundpension. Enligt denna regel får tilläggspension tillsammans med grundpensionen och folkpensionens grunddel inte överstiga 66 % av den högsta APL-pension grundande lönen. FÖPL- och LFÖPL-tilläggspensioner nedsätts inte med anledning av barntillägg till grundpension. Till de registrerbara tilläggsförmånerna hör även arbetslöshetspension. Denna pension kan försäkras tillsammans med ålders- och invalidpension och är lika stor som invalidpension. Om kartorna över tilläggsförmåner meddelas pensionsanstalterna sedan social- och hälsovårdsministeriet givit sina beslut angående dessa förmåner.

Uppbärande av försäkringspremie hos delägare eller bolagsman

Enligt de nya tilläggen till 19 § APL och 10 § KAPL kan samfund eller sammanslutning påfordrad avgift och dröjsmålsränta utan dom eller utslag utsökas hos delägare eller bolagsman, vilken såsom för egen skuld svarar för samfundets eller sammanslutningens förpliktelser.

9. ÄNDRINGAR, SOM AVSER ENBART LFÖPL

Stadgandet om halvering av husbondes pension har upphävts

I LFÖPL har 6 § 2 mom. ändrats. Lantbruksföretagare, som efter att ha uppnått pensionsåldern fortfarande utför husbondearbete på brukningsenhet erhåller räknat från den 1.7.1971 sin ålderspension oavkortad. Ändringen gäller såväl redan utgående ålderspensioner som ålderspensioner, som beviljas efter sagda tidpunkt. Vid sådant förhållande skall även de APL-, KAPL- och FÖPL-pensionsanstalter, som utbetalar pensioner innefattande halverad LFÖPL-pension för husbonde, räknat från den 1.7.1971 erlægga LFÖPL-delen oförminskad.

Arbetsinkomsten per hektar

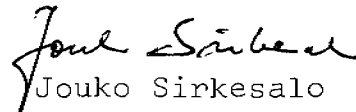
I LFÖPL har ändrats 8 § 2 mom., som innehåller stadganden om fastställande av arbetsinkomst för idkare av gårdsbruk. Efter lagändringen beaktas vid arbetsinkomsts fastställande av brukningsenhetens jordbruksjord 42 hektar i stället för tidigare 30 hektar. Husbondes och husmoders sammanräknade årliga arbetsinkomst är enligt de nya stadgandena per hektar jordbruksjord 550 mark för de 12 första hektaren, 225 mark för de följande 10 hektaren, 125 mark för de följande 10 hektaren och 50 mark för de 10 följande hektaren. Husmoders arbetsinkomst är 2 200 mark (tidigare 1 800 mark) av sagda sammanräknade arbetsinkomst. Markbeloppen motsvarar 1970 års lönenivå. Med avvikelse från övriga lagändringar tillämpas de nya arbetsinkomsterna först räknat från den 1.1.1972, vilket närmast föranletts av försäkringstekniska skäl. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt förändrar automatiskt arbetsinkomsterna enligt de nya stadgandena fr.o.m. 1.1.1972. Lantbruksföretagare erhåller beslut om ändring av sin arbetsinkomst endast om han begär det skriftligen före den 1.7.1972.

Försäkringspremien

LFÖPL 10 § 1 mom. har ändrats sålunda, att lantbruksföretagares försäkringspremie för lantbruksföretagets fastställda arbetsinkomst upp till 6 000 mark utgör 2/5 av basprocenten och för arbetsinkomst därutöver överensstämmer med basprocenten. Sagda gränsbelopp var före lagändringen 5 000 mark. Gränsbeloppet i 17 § 2 mom. LFÖPF 1 800 mark, enligt vilket tidpunkten för erläggandet av lantbruksföretagares försäkringspremie bestämmes, har ändrats till 2 200 mark. Även de ovan angivna nya markbeloppen motsvarar det för år 1970 fastställda löneindextalet. Också dessa gränsbelopp tillämpas först från den 1.1.1972.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN


Heimer Sundberg


Jouko Sirkesalo

Bilagor:

ändringar av arbetspensionsförordningarna

Förordning

angående ändring av förordningen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

Given i Helsingfors den 18 juni 1971.

På föredragning av social- och hälsovårdsministern *upphäves* 17 § förordningen den 23 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (184/62) och *ändras* 1 § 1 mom., 6 §, 11 § 1 mom. och 13 §, av dem 6 § sådan den delvis ändrad lyder i förordningen den 20 december 1968 (693/68), 11 § 1 mom. sådant det lyder i förordningen den 16 december 1966 (642/66) och 13 § sådan den lyder i förordningen den 7 november 1969 (670/69), samt *fogas* till 18 § ett nytt 2 mom. som följer:

1 §.

I denna förordning avses:

- 1) med pensionslagen lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden;
- 2) med försäkrad sådan arbetstagare, som bör försäkras enligt pensionslagen; och
- 3) med försäkringsår sådant kalenderår, under vilket försäkrad i pensionslagen underställda arbetsförhållanden förtjänat minst i 5 § pensionslagen stadgat och enligt 12 § samma lag justerat gränsbelopp.

kroppsskada uppkom. I motsvarighet härtill, försävt vid fastställande av pension icke skall beaktas lön, som förtjänats före fyllda 23 år, beaktas av det försäkringsår, under vilket försäkrad fyllt 23 år, endast den del, under vilken den försäkrade uppnått sagda ålder. År 1962 beaktas högst såsom ett halvt år.

Från antalet försäkringsår avdrages talet 1/360 för varje sådan dag, för vilken den försäkrade under tid, som enligt 1 mom. skall beaktas, erhållit i 7 § 1 mom. fjärde meningen pensionslagen avsett dagunderstöd.

6 §.

Vid bestämmande av det i 7 § 1 mom. pensionslagen avsedda belopp av pensionstagarens lön, för vilket försäkringspremie i genomsnitt erlagts, divideras det sammanlagda beloppet av de enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade löner, som legat till grund för de för i nämnda moment avsedda försäkringsåren erlagda försäkringspremierna, med antalet motsvarande försäkringsår. Av försäkringsåret, under vilket sjukdom, lyte eller kroppsskada, som är den huvudsakliga orsaken till invaliditet, har uppkommit, beaktas likväl endast den del, som förflutit, innan sagda sjukdom, lyte eller

11 §.

Pensionsansökan skall göras skriftligen på blankett, som fastställts av pensionsskyddscentralen. Likaså fastställer pensionsskyddscentralen formuläret för intyg från arbetskraftsmyndighet, vilket erfordras för arbetslöshetspension.

13 §.

Pensionsansökan avgöres samt pensionens utbetalning och på pensionsanstalt ankommande övriga uppgifter, som hänföra sig till pensionen, ombesörjas, därest arbetstagaren icke vid det senaste pensionslagen underställda arbetsförhållandets upphörande eller därefter stått

i arbetsförhållande, som är underställt lagen om pension för arbetstagare, eller bedrivit företagareverksamhet, som är underställd lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare, av den arbetspensionskassa, till vars verksamhetskrets arbetstagaren senast hört. Ifall likväl till arbetstagaren vid hans död från annan pensionsanstalt utbetalades ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension enligt någon av ovan nämnda lagar, avgör denna pensionsanstalt ansökan om familjepension efter honom och drager försorg om ovan nämnda övriga uppgifter. I övrigt lände till efter rättelse vad i 12 § förordningen om pension för arbetstagare stadgas.

Helsingfors den 18 juni 1971.

Republikens President

18 §.

Har icke till pensionsanstalt befordrats i 4 c § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare avsett intyg från Arbetskraftsmyndighet över fortsatt arbetslöshet, upphör arbetslöshetspension räknat från slutet av den månad, under vilken den i sagda lagrum avsedda utsatta sex månaders tidsperioden utgår.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1971.

Tf. social- och hälsovårdsminister

Förordning

angående ändring av förordningen om pension för arbetstagare.

Given i Helsingfors den 18 juni 1971.

På föredragning av social- och hälsovårdsministern *ändras* 1, 2 och 3 a §§, 8 § 2 mom., 11 § 1 mom. och 12 § 1 och 3 mom. förordningen der 23 februari 1962 om pension för arbetstagare (183/62), av dem 1 §, 8 § 2 mom., 11 § 1 mom. och 12 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i förordningen den 7 november 1969 (669/69), 2 § sådan den lyder i förordningen den 30 december 1965 (709/65) och 3 a § sådan den lyder i förordningen den 20 december 1968 (692/68), samt *fogas* till 15 § ett nytt 2 mom. som följer:

1 §.

Vid tillämpning av 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare uppskattas arbetsförtjänsten stiga till i nämnda lagrum avsedda gränsbelopp räknat från arbetsförhållandets början, om den arbetsförtjänst, som avses i 7 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, under den första månaden är minst lika stor som gränsbeloppet, och eljest räknat från början av den kalendermånad, under vilken arbetsförtjänsten för första gången har stigit till gränsbeloppet. Härefter anses arbetsförtjänsten vid tillämpning av nämnda lagrum vara minst lika stor som sagda gränsbelopp, till dess det till följd av arbetsgivarens anmälan utredes, att arbetsförtjänsten åtminstone under senaste kalendermånaden, innan anmälan gjordes, har varit mindre än gränsbeloppet.

2 §.

Antalet arbetstagare inom sådan pensionsstiftelses verksamhetskrets, som börjat sin verksamhet, anses varaktigt understiga det i lagen om pension för arbetstagare stadgade antalet, om antalet arbetstagare icke vid utgången av de två senaste kalenderåren uppgått till minst det i sagda lag stadgade antalet, och därest det icke kan anses sannolikt, att sagda arbetstagarer antal under de närmast följande fyra månaderna stiger till minst det stadgade antalet.

3 a §.

Arbetslöshetskassa, som avses i lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor (125/34, 328/60), åligger att årligen före utgången av maj månad lämna pensionskyddscentralen på av denna föreskrivet sätt uppgifter för föregående kalenderår utbetalda dagunderstöd, som

efter det arbetsförhållandet avbrutits erlagts till arbetstagare.

8 §.

På grund av fribrev, som motsvarar det i lagen om pension för arbetstagare angivna minipensionsskyddet, äger arbetstagare rätt till ålderspension, då han fyllt 65 år, till invalidpension enligt 4 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare samt till arbetslöshetspension enligt 4 c § lagen om pension för arbetstagare, dock icke medan han uppbär pension, som beviljats med tillämpning av 6 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare eller 7 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden. Inträder arbetstagare, som erhållit fribrev, på nytt i arbetsförhållande, som är underställt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, eller begynner han bedriva företagareverksamhet, som är underställd lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare, och kommer han på grund därav, utan att ånyo erhålla fribrev, i åtnjutande av pension vid annan ålder eller på andra villkor eller erhåller han pension på grund av honom beviljad frivillig fortsatt försäkring, omvandlas fribrevet att motsvara dessa villkor.

11 §.

Pensionsansökan skall göras på blankett, var till formulär fastställt av pensionskyddscentralen. Likaså fastställer pensionskyddscentralen formuläret för intyg från arbetskraftsmyndighet, vilket erfordras för arbetslöshetspension.

12 §.

Pensionsansökan avgöres av den pensionsanstalt, där för arbetstagaren på grund av lagen om pension för arbetstagare underställt arbetsförhållande senast anordnats pensionsskydd, som uppfyller i sagda lag stadgade minimivillkor, eller, därest fråga är om begravningsbidrag eller om annan sådan förmån, som icke förutsättes i minimivillkoren, den pensionsanstalt, där för arbetstagaren senast anordnats pensionsskydd, som omfattar förmån av sagda slag. Ifall likväl till arbetstagaren vid hans död från annan pensionsanstalt utbetalades ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension enligt lagen om pension för arbetstagare, avgör denna pensionsanstalt ansökan om familjepension efter honom. Därom, i vilket fall pensionsansökan avgöres av den pensionsanstalt, där för arbetstagaren anordnats i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare angivet pensionsskydd, stadgas särskilt. Pensionsanstalten avgör ansökningen även till den del fråga är om i annan pensionsanstalt enligt lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare anordnat pensionsskydd samt drager försorg om utbetalningen av hela pensionen och om övriga på pensionsanstalt ankommande uppgifter, som hänföra sig till pensionen. Angående gottgörelse för den del av pensionen, som skall bekostas av andra pensionsanstalter, stadgas i 16 §.

Pensionsanstalt, som avses i 1 mom. må, därest arbetstagaren på grund av sitt senaste

Helsingfors den 18 juni 1971.

Republikens President

till ifrågavarande pension berättigande arbetsförhållande, som är underställt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, eller sin senaste företagarkerksamhet, som är underställd lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare, tillhört annan pensionsanstalts verksamhetskrets, hänskjuta avgörandet av pensionsansökningen samt övriga på pensionsanstalt ankommande uppgifter, som hänföra sig till pensionen, till sistnämnda pensionsanstalt. På samma sätt må pensionsanstalt gå till väga, om arbetstagaren tillhör annan pensionsanstalts verksamhetskrets på grund av det arbetsförhållande eller den företagarkerksamhet, varpå tillämpas 6 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare eller 7 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden. Under enahanda förutsättningar må pensionsanstalt, sedan den avgjort pensionsansökningen, hänskjuta på pensionsanstalt ankommande senare uppgifter, som hänföra sig till pensionen, till annan pensionsanstalt.

15 §.

Har icke till pensionsanstalt befordrats i 4 c § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare avsett intyg från arbetskraftsmyndighet över fortsatt arbetslöshet, upphör arbetslöshetspension räknat från slutet av den månad, under vilken den i sagda lagrum avsedda utsatta sex månaders tidsperioden utgår.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1971.

Tf. social- och hälsovårdsminister

Förordning

angående ändring av förordningen om pension för lantbruksföretagare.

Given i Helsingfors den 18 juni 1971.

På föredragning av social- och hälsovårdsministern *ändras* 8 § 1 mom., 11 § och 17 § 2 mom. förordningen den 7 november 1969 om pension för lantbruksföretagare (667/69) samt fogas till 16 § ett nytt 2 mom. som följer:

8 §.

Pensionsansökan skall göras på fastställd blankett. Detsamma gäller intyg från arbetskraftsmyndighet, vilket erfordras för arbetslöshetspension.

pension efter honom och ombesörjer ovan nämnda andra uppgifter. I övrigt iakttages vad i 12 § förordningen om pension för arbetstagare stadgas.

16 §.

Har icke till pensionsanstalt befordrats i 4 c § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare avsett intyg från arbetskraftsmyndighet över fortsatt arbetslöshet, upphör arbetslöshetspension räknat från slutet av den månad, under vilken den i sagda lagrum avsedda utsetta sex månaders tidsperioden utgår.

11 §.

Pensionsansökan avgöres och utbetalningen av pension och pensionsanstalts övriga uppgifter i anslutning till pension ombesörjes av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, försävt lantbruksföretagaren icke, då hans senaste i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedda företagareverksamhet upphörde, stod i arbetsförhållande som avses i lagen om pension för arbetstagare eller bedrev verksamhet som avses i lagen om pension för företagare eller efter det hans senaste i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedda företagareverksamhet upphört har stått i arbetsförhållande som avses i lagen om pension för arbetstagare eller lagen om pension för företagare i kortvariga arbetsförhållanden eller bedrivit i lagen om pension för företagare avsedda verksamhet. Utgick likväl till lantbruksföretagare vid hans frånfalle ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension enligt någon av ovan nämnda lagar från annan pensionsanstalt, avgör denna pensionsanstalt ansökan om familje-

17 §.

Betalningsdagarna är, med i 3 mom. stadgade undantag, den sista mars och den sista september, om den arbetsinkomst, som fastställts för lantbruksföretagare för i samma lantbruksföretag utförda arbete, vid ingången av kalenderåret är större än 2 200 mark, eller den sista juni, om nämnda arbetsinkomst vid kalenderårets ingång är högst sagda markbelopp.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1971, likväl så att stadgandet i 17 § 2 mom. tillämpas från och med den 1 januari 1972.

Helsingfors den 18 juni 1971.

Republikens President

Tf. social- och hälsovårdsminister

Förordning

angående ändring av förordningen om pension för företagare.

Given i Helsingfors den 18 juni 1971.

På föredragning av social- och hälsovårdsministern *ändras* 8 § 1 mom. och 11 § förordningen den 7 november 1969 om pension för företagare (668/69) samt *fogas* till 15 § ett nytt 2 mom. som följer:

8 §.

Pensionsansökan skall göras på fastställd blankett. Detsamma gäller intyg från arbetskraftsmyndighet, vilket erfordras för arbetslöshetspension.

11 §.

Pensionsansökan avgöres och utbetalningen av pension och pensionsanstalts övriga uppgifter i anslutning till pension ombesörjes, för såvitt företagaren icke, då hans senaste i lagen om pension för företagare avsedda företagareverksamhet upphörde, stod i arbetsförhållande, som avses i lagen om pension för arbetstagarare, eller därefter har stått i arbetsförhållande, som avses i lagen om pension för arbetstagarare eller lagen om pension för arbetstagarare i kortvariga arbetsförhållanden eller ock har bedrivit i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd verksamhet, av den pensionsanstalt, till vars krets företagaren senast hört på grund av sin i lagen om pen-

sion för företagare avsedda verksamhet. Utgick likväl till företagare vid hans frånfalle ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension enligt någon av ovan nämnda lagar från annan pensionsanstalt, avgör denna pensionsanstalt ansökan om familjepension efter honom och ombesörjer ovan nämnda andra uppgifter. I övrigt iakttages vad i 12 § förordningen om pension för arbetstagarare stadgas.

15 §.

Har icke till pensionsanstalt befordrats i 4 c § 4 mom. lagen om pension för arbetstagarare avsett intyg från arbetskraftsmyndighet över fortsatt arbetslöshet, upphör arbetslöshetspension räknat från slutet av den månad, under vilken den i sagda lagrum avsedda ut-satta sex månaders tidsperioden utgår.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1971.

Helsingfors den 18 juni 1971.

Republikens President

Tf. social- och hälsovårdsminister